

# Riigi Teataja

Ilmub tartoidust mööda.

**Toimetuse ja talluse:** Toompea lossis (pahemas tiitvas, alumisel korral). Kontor on avatud tulla 1/29—1/22. Sealsamas lehe tellimiste vastuvõtmine. Kõnetr.: toimetuse 445 ja kontor 232.

**Tellimise hind:** Tellijatele 50 numbrist eest 250 mtl., 100 numbrist eest 500 mtl. „Riigi Teataja“ ilmitute numbrile müügil on avatud Eesti Panga Tartu, Pärnu, Narva ja Rakvere osakonnas.

**Kuulutuste ja teadaannete hind:** Kohtukuulutused, suuruse peale vaadatuna 100 marka. — Raotatud passide kuulutused 50 marka. — Muud kuulutused: lga m/m-rida 8 marka.

Nr. 177/178.

Teisipäeval, 17. novembril 1925 a.

Nr. 177/178.

## II.

**Sisu:** Politseiasutuste kujundamise määrus.

Määrus masinate ja aparaatide ajutiseks tarvitamiseks Gestisse sisestoomise kohta.  
Määrus suure tubaka tollita sissemee kohta ekspordeeritavate tubakajaduste valmistamiseks.

## III.

Kimutused, ümberpaigutused, ametist vabastused.

## II.

Wabariigi Valitsuse poolt 4. novembril 1925 a. vastu võetud

**Politseiasutuste kujundamise määrus.**

Riigikogu poolt 20. mail 1924 a. vastu võetud välis-, kriminaal- ja kaitsespolitsei ühendamise ajutise seaduse („Riigi Teataja“ nr. 68 — 1924 a.) põhjal kujundab Wabariigi Valitsus Wabariigi politseiasutused alljärgnevatel paragrahvides ette nähtud alustel:

### I. Üldmäärused.

§ 1. Politsei on riigivõimu täidesaatev organ, mis kuulub siseministeeriumi ametkonda.

§ 2. Politsei otsekoheks ülesandeks on avaliku korra ja julgeoleku kaitses, s. t. tema ülesandeks on seadustega tema peale pandud kohuste piires ning käesoleva politsei korralduse alusel mawatada seaduste, määruste ja korralduste täitmise järgi ning võtta tarvitusele abinõusid avaliku korra ja rahu, kannu ka isiklike ja varanduslike julgeoleku vastu sihitud tegevuse ärahoidmiseks, ilmsiistegemiseks ning kormaldamiseks.

§ 3. Wastawalt oma erilistele otsekohestele ülesannetele jaguneb politsei välis-, kriminaal- ja poliitiliseks politseiks.

§ 4. Politsei võimkonda kuuluvad üldise korra ja julgeoleku alal:

- 1) abinõude tarvituselevõtmine korra, seaduste ja määruste rikkumise lõpetamiseks;
- 2) kodaniku vabaduse kaitses;
- 3) walitsuse- ja omawalitsuseasutustele ja wõimudele abiandmine nende peale pandud kohuste täitmise juures;

- 4) rahu, julgeoleku ja korra alalhoidmine avalikkudel platidel, tänavatel, teedel, sildadel ja muudes avalikkudes kohtades;
- 5) korra ja julgeoleku alalhoidmine koosolekutel, avalikkudel ettekannetel ja muudel rahwafogumistel;
- 6) abinõude tarvituselevõtmine õnnetuste ärahoidmiseks;
- 7) korra ja julgeoleku alalhoidmine tulekahjude, uputuste ja muude sarnaste üldiste hädade ja õnnetuste juures;
- 8) õnnetuse all kannatanud isikutele abiandmine ning päästetud waranduse kaitsmine ning hoidmine;
- 9) aktide ja protokollide kofusseadmine igasuguste õnnetusjuhtumiste ja wägivaldse tegevuse kohta kui ka igasuguste muude asjaolude kohta, kui see kodanikkudel tarwilik nende õiguste kaitsmiseks;
- 10) seadustes ja määrustes ette nähtud juhtumistel tunnistuste, dienduste ja teadete wäljaandmine;
- 11) riigi ja omawalitsuse kasuks wastuwaidlemata korras nõutawate wõlgade, maksude ja rahatrahvide sissenõudmine.

§ 5. Kohtu alal kuulub politsei wõimkonda:

- 1) kriminaalasjades juurduse toimetamine ning eeluurimisest osawõtmine kriminaalkohtupidamise seadustes ette nähtud alustel;
- 2) avalikkudes süütegudes süüdistajana esinemine seadustes ette nähtud alustel;
- 3) süüdlaste ja kohtu poolt wälja kutsutawate teiste isikute kohtusisestoomine kui ka wahi alla wõtmine wastawa kohtuwõimu sellekohase määruse põhjal;



4) osavõtmise kohtuotsuste ja -määruste täideviimiseft ning muudeft kohtupidamise seadustes ette nähtud toimetustest;

5) vangide vedamiseft osavõtmine, nagu see seaduses wahi all peetawate kohta ette nähtud;

6) asitõenduste hoidmine.

§ 6. Sõjaametkonna alal kuulub politsei ülesannete hulka:

1) ülesanded kaitseväekohusliste isikute arweldpidamise ning kaitsewäe tegevusse teenistusse kutsumise suhtes, nagu need wastawates seadustes ette nähtud;

2) määejoosikute wahi alla wõtmine ja sõjawõimude kätte toimetamine.

§ 7. Peale eelmistes paragrahwides ette nähtud kohuste täidab politsei kõiki ülesandeid, mis tema peale pandud seadustega wõi määrustega.

§ 8. Kuritegevuse wastu wõitlemine on politsei ülesandeks üldse ning kriminaalpolitsei otsekoheste ülesandeks eriti.

Kriminaalpolitsei ülesannete hulka tähendatud alal kuulub:

1) karistatava tegevuse ärahoidmine, jälgimine ning selgitamine;

2) kahtlustatavate õnnetusjuhtumiste asjaolude selgitamine;

3) kriminaalproffessuaalsed toimingud, nagu need kriminaalkohtupidamise seadustes ette nähtud;

4) järelewalwe kurjategijate üle.

§ 9. Poliitilise politsei eriliseft otsekohesteft ülesandeks on poliitilise kuritegevuse (riikliste süütegude) wastu wõitlemine.

§ 10. Välispolitsei ülesannete hulka kuuluvad kõik poliitilised ülesanded, niivõrd kui nad käesolewa korralduse alusel wõi käesolewa korralduse põhjal antawate juhatuskirjadega ei ole arwatud kriminaal- wõi poliitilise politsei eriuülesanneteks.

## II. Politseiasutused, ametnikud ning nende tegewuspiirkond.

§ 11. Politseiasutused on: 1) siseministeeriumi politsei-peawalitsus, 2) politsei prefektuurid ja 3) raudteepolitsei.

M ä r k u s. Peale käesolewas paragrahwis ette nähtud politseiasutuste on veel walapolitsei, mis tegutses kubernangu üldises asutusseaduses tähendatud alustel (S. I. II § § 847—849), niivõrd nad ei ole muudetud wallanõukogude walimiseseadusega („Riigi Teataja“ nr. 26 — 1921 a., sead. nr. 18, peat. 12) maksma pandud korraga.

§ 12. Siseministeeriumi politsei-peawalitsus moodustub politseidirektorist, politseiabidirektorist, politseinõunikuft, politseiinspektorist, politseiülemprefektist, poliitilise politsei komisariidest, politsei wanematest assistentidest ja politseiasistentidest, poliitilise politsei wanematest assistentidest

ja assistentidest ning poliitilise politsei wanematest agentidest ja agentidest ning teistest koosseisudes ette nähtud ametnikkudeft ja teenijatest.

§ 13. Siseministeeriumi politsei-peawalitsuse juures asub politseikool politseikooli direktori wõi siseministri määramise mõne politseinspektori juhatusel.

Politseikooli koosseisud on ette nähtud politseikooli korralduses.

§ 14. Politseiprefektuur moodustub prefektist, abiprefektidest, politseikomissariidest, abikomissariidest, konstaabliteft, allkonstaabliteft, wanematest kordnikkudeft ja kordnikkudeft.

§ 15. Raudteepolitsei moodustub raudteepolitsei komisariist, kellel raudteepolitsei alal prefekti õigused ja kohused, raudteepolitsei abikomissariidest, konstaabliteft, allkonstaabliteft, wanematest kordnikkudeft ja kordnikkudeft.

§ 16. Prefektuurid on: Tallinna-Garju, Tartu-Walga, Rakvere-Paide, Lääne-Saare, Pärnu, Wiljandi, Wõru-Petseri ja Narwa prefektuur.

Nende piirkonna kinnitab Wabariigi Walitsus siseministri ettepanekul.

§ 17. Raudteepolitsei piirkonda kuulub Wabariigi raudtee all olev maa-ala.

§ 18. Prefektid asuwad: Tallinna-Garju — Tallinnas, Tartu-Walga — Tartus, Pärnu — Pärnus, Wiljandi — Wiljandis, Wõru-Petseri — Wõrus, Rakvere-Paide — Rakweres wõi Tapal, Lääne-Saare — Saapsalus ja Narwa — Narwas.

Raudteepolitsei komisar — Tallinnas.

§ 19. Politseikomissariide kui ka raudteepolitsei abikomissariide tegewuspiirkonna (jaoskonnad) kinnitab siseministri ettepanekul Wabariigi Walitsus; nende asukohad — politseidirektori ettepanekul — siseminister.

Politseikonstaablite tegewuspiirkonna (raiooni) kinnitab politseidirektori ettepanekul siseminister; nende asukohad — prefekti ettepanekul — politseidirektor.

§ 20. Prefektid ja raudteepolitsei komisariid on kantselei sekretäri juhatusel ning koosseisudes ette nähtud tarwiliku arwu kantseleiametnikkude ja teenijatega, arhiiv ning arestimaja tarwilise arwu wahiatega.

Politseikomissariid kui ka raudteepolitsei abikomissariid on kantselei asjaajaja juhatusel ning koosseisudes ette nähtud kantseleiametnikkude ja teenijatega.

§ 21. Tallinna-Garju prefektuuri koosseisu kuulub politseiratsaferserw politseikomissari juhatusel.

Ratsaferserw koosneb, peale esimeses lõikes tähendatud politseikomissari, politseiabikomissariist ning teistest koosseisudes ette nähtud ratsa- kui ka jalapolitsei ametnikkudeft ja teenijatest.

§ 22. Prefektide juures, kus seda siseminister, ära kuulates kohtupalati prokuröri arwamist, tarwilikuks peab, asuwad kriminaalpolitsei komisariid koosseisudes ette nähtud kriminaalpolitsei abi-



komisjariga, kriminaalpolitsei wanemate assistentidega ja assistentidega ning kriminaalpolitsei wanemate agentidega ja agentidega.

Siseministril on õigus kokkuleppel kohtupalati prokuröoriga prefekti juures asuvat kriminaalpolitsei komisjari ühes temale alluvate ametnikkude ja teenijatega üle viia politsei-peavalitsuse juure või sinna asutada kriminaalkomisjari amet ühes koosfeisudes ette nähtud alluvate ametnikkudega.

§ 23. Kriminaalpolitsei komisjari tegewuspiirkonna kinnitab siseminister, ära kuulates kohtupalati prokuröri arvamist.

§ 24. Kriminaalpolitsei komisjaril on kantselei sekretäri juhatusel ning koosfeisudes ette nähtud tarvilise arvu kantseleiametnikkude ja teenijatega.

§ 25. Siseministeeriumi politsei-peavalitsuse koosfeisudes ette nähtud poliitilise politsei komisjaride asukohad, nende tegewuspiirkonna kui ka koosfeisust neile alluvusse antud poliitilise politsei wanemate assistentide ja assistentide ning poliitilise politsei wanemate agentide ja agentide arvu määrab kindlaks siseminister.

§ 26. Poliitilise politsei komisjaril, kelle asukoht väljaspool siseministeeriumi politsei-peavalitsust (§ 25), on sekretäri juhatusel kantselei tarvilise arvu kantseleiametnikkude ja teenijatega.

III. Politseiametnikkude ning nende juures asuwate kantseleiametnikkude ja teenijate ametisse määramise ja ametist wabastamise kord.

§ 27. Politseiametnikkude ja teenijate ametisse määramine ning ametist wabastamine sünnib riigiteenistuse seaduse alusel, käesolewas korralduses ette nähtud eranditega.

§ 28. Politseidirektor, politseiabidirektor, politseinõunik, politseiinspektorid, politseiülemsekretär ja politseiprefektid kinnitatakse ametisse ja wabastatakse ametist Wabariigi Walitsuse poolt siseministri ettepanekul.

§ 29. Politseiabiprefektid, raudteepolitsei komisjari ja poliitilise politsei komisjarid ning abikomissjarid nimetab ametisse ja wabastab ametist siseminister politseidirektori ettepanekul.

§ 30. Politseikomissjarid ja abikomissjarid kinnitab ametisse siseminister politseidirektori ettepanekul wastawa prefekti poolt esitatud kandidaatidest. Samas korras sünnib ka tähendatud ametnikkude wabastamine.

§ 31. Kriminaalpolitsei komisjarid ja abikomissjarid kinnitab ametisse ja wabastab ametist siseminister politseidirektori ettepanekul, ära kuulates kohtupalati prokuröri arvamist.

§ 32. Politsei wanemad assistendid ja assistendid ning poliitilise politsei wanemad assistendid ja assistendid kinnitab ametisse ja wabastab ametist politseidirektori ettepanekul siseminister.

Kriminaalpolitsei wanemad assistendid ja assistendid kinnitab ametisse siseminister politseidirek-

tori ettepanekul wastawa kriminaalpolitsei komisjari poolt esitatud kandidaatidest. Samas korras sünnib ka tähendatud ametnikkude ametist wabastamine.

Paragr. 22 teises lõikes tähendatud juhtumistel on maksew kriminaalpolitsei wanemate assistentide ja assistentide suhtes käesolewa paragrahwi esimeses lõikes ette nähtud kord.

§ 33. Prefektide, raudteepolitsei komisjari ja kriminaal- ning poliitilise politsei komisjaride sekretärid kinnitab ametisse siseminister politseidirektori ettepanekul, kuna kandidaadid esitab politseiametnik, kelle juures sekretär asub.

Politseikomissjaride ja raudteepolitsei abikomissjaride asjaajajad kinnitab ametisse politseidirektor wastawa politseikomissjari või raudteepolitsei abikomissjari ettepanekul.

Tähendatud ametnikkude (sekretärid ja asjaajajad) ametist wabastamine sünnib samas korras.

§ 34. Siseministeeriumi politsei-peavalitsuse ametnikud ja teenijad, kelle ametisse määramise ja wabastamise kohta ei ole käesolewas korralduses teistfugust korda ette nähtud, kinnitab ametisse ja wabastab ametist politseidirektor.

§ 35. Kriminaalpolitsei wanemad agendid ja agendid kinnitab ametisse ja wabastab ametist politseidirektor wastawa kriminaalpolitsei komisjari ettepanekul.

§ 36. Politseikonstaablid kinnitab ametisse ja wabastab ametist politseidirektor wastawa prefekti ettepanekul.

§ 37. Politsei-allkonstaablid, wanemad kordnikud ja kordnikud kinnitab ametisse ja wabastab ametist prefekt wastawa politseikomissjari ettepanekul.

§ 38. Politseiametnikkude juures asuwate kantseleide kantseleiametnikud ja teenijad, välja arvatud § 33 ette nähtud sekretärid ja asjaajajad, kinnitatakse ametisse ja wabastatakse ametist tähendatud politseiametnikkude poolt.

§ 39. Politseiametnikkudeks määratakse isikud, kes on:

- 1) täisealised,
- 2) laitmatute ja karskete elukommetega ja
- 3) füüsiliselt täiesti terwed.

Wälispolitsei ametnikkudeks määratawad isikud peawad peale selle teeninud olema kaitsewäes, kuid seda nõuet võib siseminister üksifutet juhtumistel ära jätta.

§ 40. Politseiametnikkudeks ei võida määrata isikuid:

- 1) kes seisawad eeluurimise või kohtu all süüdistuse tõttu kuriteo kordasaatmises;
- 2) kes kohtu poolt karistatud wangimajaga või sellest raskeka karistusega;
- 3) kes tunnustatud maksujõuetuks wõlglasteks;
- 4) kes eestfostmise all pillamise pärast.

§ 41. Politseiametitesse määratawatelt isikutelt nõutakse:

- 1) politseidirektorilt, abidirektorilt, politseinõunikult, politseiinspektorilt, politseiülems-



sekretärit, prefektidelt ning kriminaal- ja poliitilise politsei komisjaridelt kõrgemat õigus- või majandusteadliht haridust;

- 2) politseiabiprefektidelt, politseikomissjaridelt ja raudteepolitsei komisjarilt, kriminaal- ja poliitilise politsei abikomissjaridelt kõrgemat õigus- või majandusteadliht või vähemalt keskooli haridust;
- 3) politseiabikomissjaridelt, politsei wanematelt assistentidelt ja assistentidelt, kriminaal- ja poliitilise politsei wanematelt assistentidelt, politseikonstaablilt keskooli või vähemalt keskooli 3 klassile (9 õppeaastat) vastavat haridust;
- 4) teistelt politseiametnikkudelt algkooli täielise (6 õppeaastat) või vähemalt 4-aastasele kursusele vastavat haridust.

Ametissemääraval mõimul on õigus käesolevas paragrahvis ette nähtud nõudeid ära jätta, kui ametissemääratawad isikud oma mõimiste, annete ja ametioskuse poolest vastavad tähendatud ametitele.

§ 42. Peale selle nõutakse politseiteenistusse määratawatelt isikutelt, alates konstaablite ning kriminaal- ja poliitilise politsei wanemate agentide ametist, sellekohast politseiteenistuse kutsetunnistust, teistele politseiametitele määratawatelt isikutelt politseikooli alama klassi lõputunnistust.

Kantseleiametnikkudest nõutakse politseikutsetunnistust politseiametnikkude sekretäride ametitesse määratawatelt isikutelt.

§ 43. § 41 p. p. 1 ja 2 tähendatud ametitesse, välja arvatud § 28 ette nähtud ametid, määratawatelt isikutelt, kellel puudub kõrgem õigus- või majandusteadline haridus, võib nõuda erilise eefami sooritamist õiguse ja teenistuse tundmise sifeministri poolt määratawa katsekomisjoni ees ja tema poolt finnitatud programmi järgi, kuigi neil olemas politseikutsetunnistus.

§ 44. Prefekti, raudteepolitsei komisjari, kriminaal- või poliitilise politsei komisjari äraoleku, puhkuse või haiguse puhul on tähendatud ametnikkude asetäitjateks nende abid. Juhtumisel, kui abid ei ole, või kui abid ei saa samadel põhjustel neid kohuseid täita, pannakse tähendatud kohuste ajutine täitmine sifeministri korraldusel mõne teise politseiametniku peale.

Prefekti, raudteepolitsei komisjari, kriminaal- või poliitilise politsei komisjari ametite wabaksjäämise korral on nimetatud ametnikkude asetäitjateks kuni vastawate ametnikkude ametisse finnitamiseni või sifeministri poolt kohustetäitjate nimetamiseni nende abid. Ametite wabaksjäämise juhtumistel on sifeministril õigus määrata neile kohtadele ka ajutisi kohustetäitjaid, kusjuures wiimastelt ei nõuta §§ 41—43 tähendatud nõuetele vastavust.

§ 45. Ametnikkudele, kes eelmises paragrahvis tähendatud ametnikkudele alluvad, määratakse

§ 44 tähendatud juhtumistel ja alustel kohustetäitjad või ajutised kohustetäitjad ametnikku ametisse määrata wõimu poolt.

#### IV. Politsei juhtimisest, allumusest ja läbikäimise korrasst.

§ 46. Politsei üldiseks juhtijaks ja järelewalweteostajaks on politseidirektor, kes teostab seda kas otsekohe või sifeministeeriumi politsei-peawalitsuse kaudu, saades juhtnõude ainult sifeministrilt kui kõrgemalt politseijuhtilt.

§ 47. Sifeministeeriumi politsei-peawalitsusele kuuluvad ministeeriumide asutusseaduses ette nähtud (Sead. I. I L.) departemangu wõimfond ja ülesanded, eriti aga:

- 1) politsei tegewuse üldine korraldamine ja juhtimine;
- 2) tarwiliste juhtnõuete, korralduste ja seletuste andmine asjades, mis politsei tegewuse tehnilise külge puutuvad, ning politseiametnikkude ettevalmistamine ning nende keskel ametioskuse arendamine;
- 3) politseiasutuste ja ametnikkude tegewuse üle järelewalweteostamine ning tegewuse rewideerimine;
- 4) teised seadustega või sifeministri juhtnõudega või juhatuskirjaga politseipeawalitsuse peale pandud ülesanded.

§ 48. Politseiabidirektor on politseidirektori äraolekul tema asetäitjaks, kuid peale selle juhatab ta alaliselt politsei, kriminaal- ja poliitilise politsei harusi kas otsekohe või kriminaal- ja poliitilise politsei inspektorite kaudu.

§ 49. Politseidirektori ülesandeks on politseiasutuste ja ametnikkude tegewuse rewideerimine, politseitegewusest kogutud andmete teaduslik läbitöötamine, uute töökawade ja juhtnõuete väljatöötamine, õiguse ja ametitehnika tundmise arendamine ning politseialal teoreetilistes ja tehnilistes küsimustes nõuandmine.

§ 50. Politseinspektori ülesandeks on wastawa wälis-, kriminaal- või poliitilise politsei otsekohe jooksma töö juhtimine.

§ 51. Politseiülemsekretäri ülesandeks on töö otsekohe korraldamine ja juhtimine neis walitsemis-politseilistes (effektiiv-politseilistes) asjades, mis seaduste või määrustega otsekohe politsei-peawalitsuse peale pandud, nagu wälispasjide, wiisumite ja igasuguste muude lubade wäljaandmine jne., ühtlasi on ta ka sifeministeeriumi politsei-peawalitsuse kantseleiala juhtijaks.

§ 52. Prefektid ja raudteepolitsei komisjar alluvad wabehult politsei-peawalitsusele.

§ 53. Prefektile alluvad kõik wastawat prefektuuri moodustawad teised politseiametnikud, raudteepolitsei komisjarile — kõik raudteepolitseid moodustawad politseiametnikud.

§ 54. Kriminaalpolitsei komisjarid (§ 22 esimene lõige) alluvad administratiiv-majandusliselt sifeministri poolt kottuleppel kohtuminiistriga fin-



nitatud juhatuskirjas eriti ette nähtud alustel vastavale prefektile; oma eriliste ülesannete täitmisel (§ 8), samuti ka distsiplinaarselt alluvad nemad aga mahetult siseministeeriumi politsei-peavalitsusele.

**Märkus.** Kuni käesolevas paragrahvis tähendatud juhatuskirja kinnitamiseni alluvad kriminaalpolitsei komisjarid ka administratiiv-majanduslikelt mahetult siseministeeriumi politsei-peavalitsusele.

§ 55. Politseikomissjaridele alluvad politsei-abikomissjarid, konstaablid, allkonstaablid, wanemad kordnikud ja kordnikud; kriminaalpolitsei komisjaridele—kriminaalpolitsei abikomissjarid, wanemad assistendid ja assistendid ning wanemad agendid ja agendid; § 25 tähendatud poliitilise politsei komisjaridele—poliitilise politsei abikomissjarid, wanemad assistendid ja assistendid ning wanemad agendid ja agendid.

§ 56. Politseikonstaablitele alluvad nende tegemuspiirkonnas politsei-allkonstaablid, wanemad kordnikud ja kordnikud; wanemale kordnikule — kordnikud tema posti tegemuspiirkonnas.

§ 57. Kuritegude jälgimise alal on politsei prokuratuuri ja kohtuõimude käsutada kriminaalkohtupidamise seadustes ette nähtud alustel.

Ühtlasi on prokuratuuril õigus eelnimeses lõikes tähendatud alal politseitewegust rewideerida.

§ 58. Politsei juhtivad asutused ja ametnikud annavad alluvatele eeskirju, kuna alluvad ametnikud ülemuse poole pöörduvad ettekannetega.

§ 59. Kohtuasutused ning prokuratuur annavad § 5 tähendatud tegewuse alal politseiametnikudele eeskirju, kuna wiimased neis asjades tähendatud asutuste poole pöörduvad ettekannetega.

Läbi käies Riigivanemaga, Wabariigi Walitsusega, Riigikogu juhatusega ning ministritega pöörduvad politseiametnikud tähendatud isikute ning asutuste poole alati ettekannetega.

Läbi käies teiste riigikassafutustega saavad politseiametnikud eeskirju ning esitavad ettekanneid ainult neis asjus, kus tähendatud kassafutusel õigus politseid käsutada.

Õigis muudes asjades ning kõigi muude asutustega ja ametnikkudega käiwad politseiametnikud läbi wahetirjadega. Siseministeeriumi politsei-peawalitsuse läbikäimise kord on sama, mis teistelgi peawalitsustel.

§ 60. Siseministeeriumi politsei-peawalitsusel ja prefektuuridel on pitsat asutuse nimetusega, prefektidel, raudteepolitsei komisjaril, kriminaal- ja poliitilise politsei komisjaridel, politseikomissjaridel, kriminaal- ja poliitilise politsei wanematel assistentidel ja assistentidel ning politseikonstaablitel — pitsat ameti nimetusega.

V. Politseiasutuste ja ametnikkude tegewuse ja asjaajamise kord.

§ 61. Politseiasutuste ja ametnikkude kui ka wiimaste juures asuwate kantseleide tegewuse ja asjaajamise ükssuguline kord määratakse kindlaks juhatuskirjas, mis antakse siseministri poolt või siseministri poolt kokkuleppel teiste wastawate wiimudega.

VI. Politsei õigused ja kohused ametkohuste täitmisel.

§ 62. Süütegude jälgimisel järgib politsei kriminaalkohtupidamise seaduste määrusi.

§ 63. Peale kriminaalkohtupidamise seadustes ette nähtud wahi alla wõtmise juhtumuste on politseil õigus kinni pidada waimuhaiged ja ka muud isikud, kelle wabaduseswiibimine otsekohe hädasohtlik kas neile endile või ümbruskonnale.

§ 64. Kga kinnipidamise juhtumuse kohta seab politsei kokku protokolli, milles peab täpselt tähendatama:

- 1) kinnipidamise koht, päew ja tund ja
- 2) asjaolud, mis niisuguse abinõu tarwitusele wõtnist tingisid.

Kinnipeetawa enese, tema perekonnaliikmete või woliniku nõudmisel on politseil kohustatud wiivitamata eelpooltähendatud protokolliist ära kirja wälja andma.

§ 65. Jsttud, kes politsei poolt wahi alla wõetud ilma kohtuõimude jellekohase kirjaliku otsusega, peab kas wiivitamata wabastatama või 24 tunni jooksul saadetama rahukohtumiku või kohtu-uurija juure, kellele asi allub.

Kinnipeetud (§ 63) tuleb kas wiivitamata wabastada või wastawatele isikutele või asutustele üle anda, kui see seadustes või määrustes ette nähtud.

§ 66. Kui wahi alla wõtmine sündis kohal, mis üle 10 wersta kaugel on wastawast kohtuõimust, siis pikendatakse wastawalt § 65 ette nähtud tähtaega, kusjuures jellekohane kohtuõimust otsus peab olema kuulutatud wangistatule mitte hiljemalt kui 3 päewa peale wahi alla wõtnist (põhiseaduse § 8 kolmas lõige).

§ 67. Politseiametnik võib sõjariistu tarwitada oma ametkohuste täitmise juures järgmistel tingimustel:

- 1) temale sõjariistus isiku kallaletungimise korral;
- 2) temale ilma sõjariistadeta ühe või mitme isiku kallaletungimise korral, kui muud kaitsewõimalust üle ei jää;
- 3) teiste kõrwaliste isikute kaitsemise korral, kui muud kaitsewõimalust ei ole;
- 4) kurjategija kinniwõtmise korral, kes p. p. 1—2 nimetatud määgiwäldsete tegudega enast kaitseb, või kui ei ole wõimalust põgenawat kurjategijat muude abinõudega taga ajada ja kinni püüda;



5) mangimajast või wahi alt ärapõgenemise korral, kui ei ole võimalik teda finni wõtta.

§ 68. Sgast sõjariista tarvitamise juhtumusest peab politseiametnik ihes sõjariista tarvitamise põhjuste ning järelduste kirjeldusega oma otsekohesele ülemusele wiivitamata ette kandma.

§ 69. Nähes korra, seaduse või fundmääruse rikkumist, nõuab politsei korrarikkumise lõpetamist või seaduse või fundmääruse täitmist.

Sarnase nõudmise täitmise eeldumise korral wõtab politsei tõrkuja wastutusele seatud korras.

Korrarikkujate laialiajamisel, wahi alla wõtmisel ning teistel sarnastel juhtumustel, kus asjaolud nõuawad politseikorralduste wiivitamata täitmist, wõib politsei tõrkujate wastu peale sellekohast hoiatust tarwitada füüsilist jõudu tehtud korralduse maksmapanemiseks.

Kui aga esimeses lõikes tähendatud seatud korra rikkumine on tingitud mõne riigi- või omavalitsuse ametniku amettoimusest või riigi- või omavalitsuse asutuse korraldusest, siis teatab politsei oma korratäitmise nõudmisest tähendatud ametnikkudele või asutustele ning kannab sellest ette oma ülemusele.

§ 70. Politsei poolt tähele pandud seaduse või fundmääruse rikkumise kohta peab politsei määratud korras protokolli tegema.

§ 71. Protokoll seatakse koostöö kohal, kus korra, seaduse või fundmääruse rikkumine siindis, või jälle lähemas elumajas. Kui protokoll wõimata on koostöö seada ülemaltähendatud kohtades, siis seatakse protokoll koostöö lähemas politseiasutuse või ametniku asukohas, kusjuures politseiametnikud siindistatava ainult sel juhtumisel tähendatud asukohta kutsuwad, kui siinsee kohal wõimata on tema isikult kindlaks teha.

§ 72. Protokolli peab tähendatama:

- 1) kes protokoll koostöö seadis;
- 2) seaduse või fundmääruse rikkumise aeg ja koht;
- 3) milles see rikkumine seisab;
- 4) kelle poolt rikkumine korda saadeti.

Protokolli tähendatud asjaolud peawad tarwimise ja wõimaluse järele tõendatud olema tunnistajate või manufate poolt, samuti ka asjatundjate poolt, kui asjaolud seda nõuawad.

§ 73. Politseil on õigus juhtumustel, kui asjaolud seda nõuawad, abi nõuda kaitsekiidust, kaitsekiidlastelt ja kohalikkudest elanikkudest.

§ 74. Politseil on õigus abiks kutsuda kaitsewäeasjad kodanliste wõimude poolt nõuetawa kaitsewäelise kaasabi andmise seaduses ette nähtud alustel („R. T.“ nr. 33/34 — 1923 a.).

§ 75. Politsei annab abi kõigile politsei poole pöördumatele riigi- ja omavalitsuseametnikkudele ja asutustele nende ülesannete täitmisel, niivõrd kui wiimased seadustega on õigustatud seda abi nõudma, samuti täidab politsei kõiki riigi- ja omavalitsuseametnikkude ja asutuste nõudmist ja korraldusi, kui wiimaste täitmine seadustega politsei peale pandud

ning kui need nõudmised või korraldused tulewad ametnikkudest või asutustelt, kes selleks õigustatud.

Juhtumustel, kui eelmises lõikes tähendatud nõudmine või korraldus ei põhjene seaduse alusel või kui nad tulewad ametnikkudest või asutustelt, kes selleks ei ole õigustatud, jäetakse nõudmine või korraldus politsei poolt täitmata, sellest aga ühtlasi teatades nõudmale ametnikule või asutusele.

§ 76. Sga politseiametnik toimib temale määratud tegevuspiirkonnas, kuid olles karistatava teo pealtnägijaks, peab tema oma politseilisi ülesandeid jatkama ka väljaspool tähendatud tegevuspiirkonda; politseiametnik ei katkesta oma amettoimust väljaspool oma tegevuspiirkonda ka kurjategija või wangi tagaajamisel või kuriteo jälgimisel, kui seda wõimatu edasi liikata, kuni tagaajetava isiku tabamiseni, jälgimise lõpetamiseni või politseiametniku asetamiseni kohaliku politsei ametniku poolt; kuid ka teistel juhtumustel, kus asjaolud politseilist wahieleastumist nõuawad ning kohalike politseiametnikke kohal ei ole, peab politseiametnik oma politseilisi ametkohuseid täitma, waatamata et ta väljaspool oma tegevuspiirkonda.

§ 77. Kuritegevuse wastu wõitlemise alal on välispolitsei kohustatud kõigil juhtumustel jälgimist algama ja juurdust toimetama; niipea kui kriminaal- või poliitilise politsei ametnik, selle järele kummale asi allub, kohale jõuab, annab välispolitsei ametnik asja jälgimise ja juurdlemise wiimasele ilse.

§ 78. Kriminaal- ja poliitilise politsei ametnikul ametkohuste täitmise otstarbel on õigus:

- a) sõjariistu kanda ilma erilise loata;
- b) raudteedel igas rongis, wagunis ja klassis ning weduritel, samuti ka tänavraudteedel, omnibustes ja laewadel sõita ametkonnastuse või ametmargi ettenäitamisel;
- c) oma ülesannete teostamisel abiks wõtta välispolitsei ametnikke.

M ä r k u s. Lähemad juhtnõõrid käesolewas paragrahwis tähendatud sõiduabinõude tajuta kajutamise kohta annab wälja sise-minister koostööleppel wastawate asutustega.

§ 79. Kriminaal- ja poliitilise politsei ametnikkude ametmargi kinnitab sise-minister, kusjuures tähendatud märk awaldatakse „Riigi Teatajas“.

§ 80. Välispolitsei ametnikud kannawad Wabariigi Walitsuse poolt kinnitatud wormi ning sinna juure kuuluwaid kaitseriistu. Kriminaal- ja poliitilise politsei ametnikud kannawad wormi juhtumustel ja korras, nagu see sise-ministri poolt kinnitatud juhatuskirjas eriti ette näha.

M ä r k u s. Politseiametnikud warustatakse kaitseriistadega ning välispolitsei ametnikud ka wormiriietega riigi kulul.

§ 81. Politseiametnikud ei katkesta püha- ja puhkepäewadel oma kohuste täitmist awaliku korra ja julgeoleku juhtes.



## VII. Politseiametnikkude tegemuse aruannetest ja vastutusest.

§ 82. Prefektid, raudteepolitsei komisjar ning kriminaal- ja poliitilise politsei komisjarid annavad aru oma tegemusest politseidirektorile.

§ 83. Raebused politseidirektori toimuste peale esitatakse siseministrile, kohtupalati prokurörile või riigikohtule.

§ 84. Raebused prefektide, raudteepolitsei komisjari, kriminaal- ja poliitilise politsei komisjaride tegemuse peale esitatakse politseidirektorile, prokurörile või rahukohtunikule.

§ 85. Raebused politseikomissjaride, konstaablite, kriminaal- ja poliitilise politsei wanemate assistentide ja assistentide tegemuse peale antakse tähendatud ametnikkude otsekohele ülemusele, prokurörile või rahukohtunikule.

§ 86. Üleastumiste eest ametkohuste täitmisel, mille eest kriminaalkaristust ette ei ole nähtud, karistatakse politseiametnikke ning -teenijaid distsiplinaarforras järgnevates paragrahvides tähendatud alustel (seadus nr. 276, „R. L.“ nr. 139/140 — 1920 a. ja seadus nr. 291, „R. L.“ nr. 143/144 — 1920 a.).

§ 87. Distsiplinaarkaristused on:

- 1) märkus, lautus, noomitus, wali noomitus;
- 2) wahiteenistus wäljaspool järjekorda kuni 7 korran;
- 3) ülemalt teenistuskohalt alamale teenistuskohale ümberpaigutamine;
- 4) arest kuni 7 päewani;
- 5) teenistusest wabastamine.

Tähendatud karistusi võib määrata ainult ühtlalt, wälja arwatud p. p. 1 ja 2 tähendatud karistused, misjaguseid võib määrata ka koos.

§ 88. Distsiplinaarkaristusi võibwad määrata siseminister, politseidirektor, politseiinspektorid, prefektid, raudteepolitsei komisjar, kriminaal- ja poliitilise politsei komisjarid.

§ 89. Öigus määrata § 87 p. p. 3 ja 5 ette nähtud karistusi on ametissemäärawal wõimul ja siseministril.

§ 90. Öigus karistada arestiga on: siseministril kõiki politseiametnikke ja -teenijaid kuni 7 päewani ja politseidirektoril kuni 5 päewani; politseiinspektoritel — wanemaid agente, agente, konstaableid, allkonstaableid, wanemaid fordinikke ja fordinikke kuni 5 päewani; prefektidel ja raudteepolitsei komisjaril — konstaableid, allkonstaableid, wanemaid fordinikke ja fordinikke kuni 5 päewani; kriminaal- ja poliitilise politsei komisjaridel — wanemaid agente ja agente kuni 3 päewani.

§ 91. Politseiametnikkude distsiplinaarforras määratud arest wiiakse täide politsei arestimajas eraldi kambriks.

§ 92. Distsiplinaarforras karistatut on öigus karistusotjuse peale kaewata karistuse määraja otsekohele ülemusele, kelle otjus lõpulik. Raebused esitatakse oma otsekohele ülemuse kaudu.

## VIII. Elluwimise määrused.

§ 93. Käesolewas määruses ette nähtud ametite wastawus siseministeeriumi politsei-peawalitjuse ja temale alluwate asutuste praeguse koosseisu ametitele on ette nähtud käesolewale § juure lisatud eritabelis.

§ 94. Ametnikke, kes käesolewa määruse maksimaalfamise ajal ametkohadel, millele nimetamine kuulub Wabariigi Walitjusele (§ 28), tuleb tähendatud kohtadele finnitamiseks Wabariigi Walitjusele esitada.

Kõik teised ametnikud jääwad ümbernimetatud ametkohtadele ilma erilise finnitamiseta.

Riigivanem J. S a a k s o n.

Siseminister E i n b u n d.

Riigisekretär R. T e r r a s.

## Määrus masinate ja aparaatide ajutiseks tarwitamiseks Eesti sisetoomise kohta.

(Tollisead. § 235 põhjal.)

§ 1. Masinate ja aparaatide sisetoomine Eestisse ajutiseks tarwitamiseks käesolewas määruses ette nähtud kergendatud tingimustel võib sündida ainult rahaministri erilubade põhjal igal ühtlalt juhtumisel.

§ 2. Tähendatud masinate ja aparaatide sisetoomisel tasub kaubakäsitaja 25 % osuwast tolli- (ja lisatoll-) maksust, kuna ülejääk kindlustatakse nagu tolliseadustiku § 246. üldse on ette nähtud, kuid ilma protsentide juure arwamata t. f. § 248 esimese osa järele.

§ 3. Tingitult läbilastawate masinate ja aparaatide kohta peab tolliamet oma rewideerimisaktis täpsed andmed ära tähendama, et niisuguste masinate ja aparaatide kontroleerimine tagasihewol võimalik oleks. Tarwidust ja võimalust mööda peawad nende peaosad tolliplommidega warustatud olema.

§ 4. Läbilastud masinad ja aparaadid peawad kuue kuu jooksul, läbilaskmise päewast arwates, wäljamaale tagasi weetud olema, kusjuures nende wäljameeks ülesandmisel tolliametile on kaubakäsitaja kohustatud ära tähendama ülesandekirjas, millal ja misjaguse tollidokumendi järele nad olid tingitult sisse lastud.

§ 5. Kui masinad ja aparaadid § 4. ette nähtud tähtaja jooksul wäljamedamata jäänud, katab tolliamet osuwa tollisumma ülejäägi t. f. § 249. ette nähtud forras, juure arwates mitte ainult miinutuseprotfente t. f. 248 wiimase osa põhjal, waid ka protfente tollimaksu edasilükkamise eest selle § esimese osa põhjal.

14. novembril 1925 a. Nr. 2236.

Rahaminister L e o S e p p.

Raubandus-tööstusministri eest

min. abi M a r y S u r t.



Määrus toore tubaka tollita sisfeweo kohta eksporteeritavate tubakasaaduste valmistamiseks.

(Tollisead. § 235 põhjal.)

§ 1. Toorest tubakat (lehtedes, wartega ehk ilma) võib Cesti tehase ilma tollita sisse wedada, kui tema poolt wastaw hulk head sorti suutsetamisetubakat (mitte tubakawarjast valmistatud) wäljamaale oli eksporteeritud.

§ 2. Cesti tehase, kes loomib tähendatud hõlbustust kasutada, peab, oma tubakasaadust wäljamaale saates, seda läbilaskevale tolliametile üldises, tolliseadustikus ette nähtud korras rewideerimiseks üles andma ja sealjuures ülesandekirjas palwet atvaidama, et tolliamet temale tunnistuse wälja annaks toore tubaka § 3 kindlaks määratud hulgal tollita sisfeweomise kohta.

§ 3. Iga kilogrammi (netto) head sorti suutsetamisetubaka eest, mis Cestis valmistatud ja Cestist wälja weetud, lubatakse järele aasta jooksul, wäljameo päewast arwates, tollita sisse wedada üks kilogramm toorest tubakat (lehtedes, wartega ehk ilma).

§ 4. Tolliamet rewideerib wäljameetawa tubaka partii seaduslikus korras ja annab tehasele, pärast kauba wäljamaale läbilaskmist, selle üle tunnistuse, milles ära tähendab: wäljameetud tubaka jordi ja hulga (tähtedega), tollita sisfeweoks lubatud toore tubaka hulga (tähtedega) ning tunnistuse maksmuse tähtaja.

§ 5. Saadud tunnistuse ettenäitamisel, § 3 ette nähtud tähtaja piirides, võib tehasele tollita sisse lasta tunnistuses üles loetud toorest tubakat, kusjuures läbilaskev tolliamet mõtab selle tunnistuse tagasi ja lisab tema wastawa pealkirjaga oma kaubarewideerimisdokumentide juure.

§ 6. Kui tollita sisfeweoks lubatud toores tubakas sisse weetakse jaoalupa, peab tehase järgmistel sisfeweo kordadel wastawas ülesandekirjas ära tähendama, millal tema poolt tunnistus on ära antud tolliametile, kuid tema võib ka uue tunnistuse saada ülejääwa toore tubaka hulga kohta esialgse tähtaja piirides.

Kui aga tähendatud toores tubakas on tehase poolt sisse weetud suuremal hulgal, kui wastawa tunnistuse või tunnistuste järele tollita sisse wedada on lubatud, võib tehasele ülejääwa osa toorest tubakast läbi lasta tingimusega, et tollisumma kindlustatakse nagu tolliseadustikus üldse on ette nähtud, ja et pärast seda tollisumma järk-järgult arweld maha kirjutatakse täiendawate tunnistuste ettenäitamisel, tolliseadustiku § 247. ette nähtud tähtaja piirides ilma protsentide juurearwamiseta (§ 248 — esim. osa).

See määrus hakkab maksma 15. novembrist f. a. arwates.

14. novembril 1925 a. Nr. 2037.

Rahaminister Leo Sepp.

Raubandus-tööstusministri eest A. Luik.

### III.

#### Rimetused.

Kohtuministeeriumis:

Wanemad kohtuameti kandidaadid Elmar Anderson ja Herbert Eichhorn — kohtupalati profuröri nooremateks abideks Tallinna-Haapsalu rahukogu juure, arwates 21. oktoobrist 1925 a.

Tartu-Wõru rahukogu esimees Johan Müller — kohtupalati profuröriks, arwates 11. novembrist 1925 a.

Põllutööstuministeeriumis:

Insener-agronom August Lepik — põllutööstuministeeriumi esitajaks kessweekomisjoni, ühtlasi ka sama komisjoni esimeheks, arwates 14. oktoobrist 1925 a.

Sisewete uurimisküroo juhataja August Weller — kessweekomisjoni esimehe asetäitjaks, arwates 14. oktoobrist 1925 a.

Raubandus-tööstusministeeriumi tööstusosakonna juhataja abi mäeinsener Kaan Karf — raubandus-tööstusministeeriumi esitajaks kessweekomisjoni, arwates 14. oktoobrist 1925 a.

Kiigikontrollis:

Rahaosakonna rewident Anton Supla — wänema rewidenti kohuste täitjaks, arwates 1. novembrist 1925 a.

Erich Rabi — rahaosakonna rewidenti kohuste täitjaks, arwates 1. novembrist 1925 a.

#### Ümberpaigutused.

Rahaministeeriumis:

Wiljandi 1. jaoskonna maksuinspektori noorema abi f. t. Johannes Kütt paigutatakse oma soowil ümber Wirumaa 1. jaoskonda ja Wirumaa 1. jaoskonna maksuinspektori noorem abi Artur Wessjart paigutatakse oma soowil ümber Wiljandi 1. jaoskonda, mõlemad arwates 1. detsembrist 1925 a.

#### Ametist wabastused.

Kohtuministeeriumis:

Kohtupalati profurör Paul Wäibe wabastatakse ametist tema walmise puhul Kiigikogu poolt riigikohtunikuks, arwates 11. novembrist 1925 a.

Wälisministeeriumis:

August Schmidt wabastatakse chargé d'affaires ad interim kohuste täitmisest Pariisis ja Brüsselis, arwates 15. novembrist 1925 a.; temale pannakse ette abida oma endiste kohuste täitmisele wälisministeeriumi poliitilise osakonna juhatajana.

Saridusministeeriumis:

Tartu ülikooli närwikliiniku wanem assistent dr. med. S. Riwee wabastatakse ametikohuste täitmisest teaduslikuks otstarbeks wäljamaale kommandeerimise ajaks 1. novembrist 1925 a. kuni 1. aprillini 1926 a., palga edasiisaamise õigusega.

Tedeministeeriumis:

Pärnu p.-t. kontori ülesma abi Heinrich Mägg i wabastatakse ametist tema oma palvel, arwates 1. jaanuarist 1926 a.